

EESTI VEEÜHINGU INFOLEHT N° 28

NOVEMBER 1998

KROONIKA

EESTI VEEÜHINGU 5. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE 27.10.98

Eesti Veeühingu 5. aastapäeva tähistati 27. oktoobril Tartus seminariga **Kliimamuutuste võimalik mõju Eesti veemajandusele**. Üritusest võttis osa 40 inimest. Seminari avas Veeühingu esimees Heino Mölder ülevaatega ühingu ajaloost, mis on järgnevalt ära toodud ka käesolevas infolehes. Kliimamuutuste teemal pidasid huvitavaid ettekandeid Arvo Järvet, Ago Jaani, Jaak Jaagus, Leo Vallner ja Toomas Tamm.

Seminari käigus räägiti hüdrooloogilistest uuringutest Eestis, pikaajalistest kliima tsüklilistest kõikumistest (mis võivad olla põhjustatud ka lihtsalt astronoomilistest põhjustest), kliimamuutuste stsenaariumitest 21. sajandiks, kliimamuutuste mõjust põhjaveele ning maaparandusest.

Mõned kokkuvõtlikud järeldused Eesti Rahvusliku Kliimamuutuste uurimisprojekti veeressursside tööühma tulemustest:

- vastavalt arvutusmodelile MAGICC võib aastaks 2100 kliima soojeneda 0,9 kuni 3 kraadi ning meretase tõusta 18 kuni 85 cm;
- suurim soojenemine peaks toimuma talvel;
- Eesti jõgede talvine äravool suureneb, kevadine suurvesi jääb väiksemaks ja nihkub varasemale ajale;
- sügisene äravoolu maksimum suureneb;
- suvise miinimumäravoolu perioodi pikenemine põhjustab jõgede sanitaarse seisundi halvenemist ning järvede ja veehoidlate veetaimestiku vohamist ja intensiivset kinnikasvamist;
- äravoolu vähenemine ja auramise suurenemine veekogude pinnalt tingib järvede veetaseme alanemise;
- vegetatsiooniperioodi veeolude muutus vähendab maade kuivendamise vajadust, kuid võib suurendada põuakartlikel aladel niisutuse vajadust

Veeühingu aastapäevaüritused jätkusid Tartu puhastusseadmete ja vastvalminud peapumpla külastamisega ning lõppes piduliku koosviibimisega Toomemäel asuvas restoranis Neljas Aste.

5 AASTAT EESTI VEEÜHINGUT

Mittetulunduslik Eesti Veeühing loodi 77 asutajaliikme poolt 26. oktoobril 1993. a. Algselt kuulusid selsse vaid füüsilisest isikust liikmed, kuid mittetulundusühingute seaduse muutudes on alates 1997. aastast võimalik Veeühinguga liituda ka juriidilistel isikutel, s.o. asutustel-organisatsioonidel. Käesolevaks ajaks on Veeühingul ligi 150 liiget, s.h. 3 asutust.

Veeühing tegutseb Keskkonnaministeeriumi tegevusalas ja on leidmas oma kohta Eesti veemajandusmaastikul. Regulaarselt korraldatakse liikmeile ja ka teistele asjahuvilistele erialaseid temaatilisi seminare, tutvumiskäike jms. Traditsioonilisteks on kujunenud igaaastased Veepäevad (märtsis), looduskaitsekuu üritused (mais-juunis) ja suvepäevad (augustis).

Veemajandusliku teabe levitamiseks ühingu liikmete seas antakse välja infolehte, mida tänaseks on ilmunud 28 numbrit. Ajakirjas "Keskkonnatehnika" on Veeühingul oma rubriik.

Veeühing on Euroopa veekaitseassotsiatsiooni (EWPCA) liige ja osaleb selle kaudu mitme rahvusvahelise töögrupi tegevuses. Ühtlasi saadakse Assotsiatsiooni kaudu regulaarselt infot euroopa Liidu veemajanduslikest direktiividest, rahvusvahelistest üritustest jne. Veeühingu juhatusele saadetakse ajakirju "European Water Management" ja "Korrespondenz Abwasser".

Eesti Veeühingu tegevust on toetanud ja spondeerinud Eesti Keskkonnaministeerium, Eesti Keskkonnanfond, Tallinna Tehnikaülikool, ENTEC AS, Tartu Veevärk AS ja mitmed teised organisatsioonid, kellel lubatagu siinkohal avaldada tänu.

Veeühingu tegevus võiks olla tulemuslikum, sest alati saab teha tööd paremini kui seni tehtud! Eks see olene meist kõigist.

Veeühingu aastapäeval tervitan kõiki kolleege – Veeühingu liikmeid ja kutsun üles senisest aktiivsemale kaasalöömisele Eesti veemajanduse hüvanguks !

Heino Mölder
Esimees

21. OKTOOBRI 1998. A. KESKKONNAMINISTEERIUMIS TOIMUNUD EESTI VEEKAITSE JA KORRALDUSE SÜSTEEMI EUROOPA LIIDU NÕUETEGA VASTAVUSSE VIIMISE SEMINARIL VASTU VÕETUD KAVATSUSTE PROTOKOLL

1. Meie, Eesti veekaitse ja korralduse süsteemi Euroopa Liidu nõuetega vastavusse viimise seminarist osavõtjad, konstateerime järgmist :

Viimastel aastatel on Eestis tehtud edusamme suuremate linnade (Tallinn, Haapsalu, Tartu, Tapa, Põlva jt.) reoveepuhastussüsteemide väljaehitamisel, mille tõttu on oluliselt vähenenud linnade reostuskoormus. Siiski on Eesti kanalisatsioonisüsteemide ja reoveepuhastite seisund ebarahuldav. Ligikaudu 60 % 959 biopuhastist töötab ebarahuldavalt ja 131 puhastit ei tööta. Eestis ei ole välja arendatud peaaegu 90 % juhtudest keskkonnanõuetele vastavat reoveesettekäitlussüsteemi. Suurema osa linnade äärealadel ei ole ehitatud nõuetekohaseid reovee ja veevarustussüsteeme, mille puudumine on põhjustanud mõnedes linnades haiguspuhanguid (Kuressaare, Tamsalu, Keila jt).

Peamine osa veekogudesse suunatavast reostusest pärineb suurematest punktreostusallikatest (reostunud pinnasega alad, prügilad ja ebapiisava reoveepuhastusega asulad jm). Eestis võtab jäätmeid vastu 252 prügilat, millest ükski ei vasta keskkonnanõuetele. Ligikaudu 2548 ha ehk 1 % Eesti territooriumi pinnast ja ka selles sisalduv põhjavesi on reostunud. Eestis on kõikjal, sh ka viimastel aastatel tekkinud illegaalseid jäätmeladustuspaiku. Taasiseseisvusele eelnevast perioodist on Eestile jäänud hulgaliselt keskkonnaohtlike reostusallikaid (endised sõjaväebaasid, kütusehoiulad, omaniketa põllumajandus- ja tööstusrajatised).

Oluline osa veereostusest pärineb hajareostusest (tööstuse saasteemissioonid, põllumajandus jne), mille puhul tegevuspiirangud ja nõuded ei toimi ning nende kompenseerimise süsteem puudub. Hajareostusallikate, eelkõige põllumajanduse hajareostusallikate (ebaõige väetamine jm) ohjamiseks on vajalik välja arendada betussüsteemid, nagu seda on tehtud teistes Põhja-Euroopa riikides.

Eesti põllumajandustootjad on võtnud suuna kvaliteetsema toodangu tootmisele, mis on kahjuks mõnes Eesti piirkonnas takistatud seosed ebarahuldava veekvaliteediga kuna peaaegu kõikjal tuleb põllumajandusrajatised via vastavusse keskkonnakaitse nõuetega.

Praegune keskkonnakaitse õigussüsteem ei võimalda selle täiel määral rakendamist paljudel avariijuhtudel. Samuti on raskusi saastaja maksab – printsiibi rakendamisega ettevõtete puhul, kus kõigi keskkonnanõuete täitmine viiks ettevõtte kohe pankrotti.

Peamine rõhk Eesti keskkonnaõigussüsteemis on suunatud reostuse tagajärgede likvideerimisele. Puudulik on reostust ennetavate abinõude osatähtsus Eesti keskkonnaõigusaktides. Paljud keskkonnaõigusaktid on deklaratiivsed ning nende mittetäitmine ei too endaga kaasa karistust ja vastutust, näiteks väetamispiirangud ja keskkonnakaitsenõuded keskkonnaohtlikele ehitistele ja rajatistele.

Eesti keskkonnakaitseüsteem, eriti regionaalsel tasandil ei võimalda täita õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Eesti veekaitse seiresüsteem ei ole piisav, eriti regionaalsel tasandil ja selle tõttu pole võimalik langetada igakord õigeid otsuseid. Keskkonnaseisundit kirjeldavate andmete vähesus ei võimalda nõuetekohaselt ette valmistada programmide ja tegevuskavade koostamist.

Suur osa Eesti omavalitsustest ei suuda täita kehtivaid keskkonnakaitse nõudeid, rääkimata Euroopa Liidu keskkonnadirektiividest. Paljudes omavalitsustes puuduvad keskkonnaala asjatundjad.

Eesti ei suuda oma jõududega täielikult täita Euroopa Liidu keskkonnakaitse sh veekaitse nõudeid kuna selleks puuduvad vahendid.

Veekaitse normide ja nõuete rakendamisele aitab oluliselt kaasa Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiiv. Raamdirektiivi eelnõus esitatud valgala kaitsekorralduskava aitab parandada keskkonnanouete täitmist."

2. Arvestades ülaltoodut teeme järgmised ettepanekud :

- 2.1. Viia Eesti veekaitseüsteem (õiguslik ja institutsionaalne) valgala printsiibile.
- 2.2. Täiendada veeseadust arvestades Euroopa Liidu nõudeid.
- 2.3. Tõhustada keskkonnakaitsealast koolitust.
- 2.4. Asuda koostama valgala kaitsekorralduskavasid, mis oleksid aluseks üld- ja detailplaneeringute koostamisel ja korrigeerimisel.
- 2.5. Seoses veekaitse lisaülesannetega täiendada Keskkonnaministeeriumi ja maakondade keskkonnaosakondade kaadrit, taotlede selleks vahendeid riigieelarvest.
- 2.6. Toetada ettepanekut planeeritava haldusreformi käigus riigi administratiivjaotuse optimeerimiseks, et tõsta omavalitsuste kompetentsi ja võimalusi veekaitse edendamiseks.
- 2.7. Töötada välja toetussüsteem ning rakendada seda veekaitse nõuete täitmiseks.

Infolehe väljaandmist spondeeris ENTEC AS.

Veeühingu juhatuse aadress : Järvevana tee 5, Tallinn
tel. (2)6 202 500, (2)6 202 502; faks (2)6 202 501
Infolehe toimkond : K.Pachel, I.Salis, A.Piirsalu